

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

ANKARA YILDIRIM BEYAZIT ÜNİVERSİTESİ

2021 YILI SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Eylül 2022

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇERİK

ANKARA YILDIRIM BEYAZIT ÜNİVERSİTESİ 2021 YILI DÜZENLİLİK DENETİM RAPORU	1
ANKARA YILDIRIM BEYAZIT ÜNİVERSİTESİ DÖNER SERMAYE İŞLETMESİ 2021 YILI DÜZENLİLİK DENETİM RAPORU	21

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

**ANKARA YILDIRIM BEYAZIT
ÜNİVERSİTESİ**

2021 YILI DÜZENLİLİK DENETİM RAPORU

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	1
2.	KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU	8
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU.....	9
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	9
5.	İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	10
6.	DENETİM GÖRÜŞÜ	11
7.	DENETİM BULGULARI	11
8.	EKLER.....	19

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1:Teşkilat Yapısı.....	2
Tablo 2: İdari Personel Tablosu	3
Tablo 3:Akademik Personel Tablosu	3
Tablo 4: Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu (TL)	4
Tablo 5:Bütçe Gelirleri Tablosu (TL)	5
Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2019-2021) Seyri Tablosu (TL).....	6
Tablo 7: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2019-2021) Seyri Tablosu (TL)	6
Tablo 8: 2021 Yılı Faaliyet Sonuçları Tablosu (TL).....	7

KISALTMALAR

AB : Avrupa Birliđi

GAP : Güney Anadolu Projesi

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

Herhangi bir denetim bulgusu tespit edilmemiştir.

B. Diğer Bulgular

1. Döviz Hesabının Kullanılmaması
2. Üniversitenin Harcama Birimleri Arasındaki İşlemlerde Muhasebe Birimleri Arası İşlemler Hesabının Kullanılması
3. Şube Müdürlüğü Kadrolarına, Şube Müdüründen Daha Üst Görev Niteliğinde Bulunan Kadrolardan Sınavsız Atama Yapılması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Anayasa'nın 130'uncu maddesine göre çağdaş eğitim-öğretim esaslarına dayanan bir düzen içinde milletin ve ülkenin ihtiyaçlarına uygun insan gücü yetiştirmek amacı ile ortaöğretime dayalı çeşitli düzeylerde eğitim-öğretim, bilimsel araştırma, yayın ve danışmanlık yapmak, ülkeye ve insanlığa hizmet etmek üzere çeşitli birimlerden oluşan kamu tüzel kişiliğine ve bilimsel özerkliğe sahip üniversiteler Devlet tarafından kanunla kurulur.

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, 14.07.2010 tarihinde kabul edilerek 21.07.2010 tarih ve 27648 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 6005 sayılı Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 1'inci maddesi ile Ankara'da kurulmuş olup, tüzel kişiliği haiz özel bütçeli bir kamu kurumudur. Kurumun ayrıca bir Döner Sermaye İşletme Müdürlüğü ve Yönetim Kurulu olan bir İktisadi İşletmesi bulunmaktadır.

Yükseköğretimin amaç ve ilkeleri, yükseköğretim kurumlarının ve üst kuruluşlarının teşkilatlanma, işleyiş, görev, yetki ve sorumlulukları ile eğitim-öğretim, araştırma, yayın, öğretim elemanları, öğrenciler ve diğer personel ile ilgili esaslar 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'yla düzenlenmiştir.

Bu Kanun'un 12'nci maddesinde yükseköğretim kurumlarının görevleri sayılmakta olup bu görevler; toplumun ihtiyaçları, kalkınma planları ilke ve hedeflerine uygun bilimsel eğitim-öğretim, araştırma, yayım ve danışmanlık yapmak, bu ilke ve hedefler doğrultusunda insangücü yetiştirmek, toplumun özellikle sanayileşme ve tarımda modernleşme alanlarında eğitilmesini sağlamak, üretimde artışı sağlayacak uygulamalı çalışmalarda bulunmak, bu amaçla döner sermaye işletmelerini kurmak ve bu faaliyetlerin geliştirilmesine ilişkin gerekli düzenlemeleri yapmak olarak özetlenebilir.

Yükseköğretim kurumları için temel mevzuat 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu ve 2914 sayılı Yükseköğretim Personel Kanunu'dur. Bunların dışında üniversitelerin faaliyetlerini yürütürken tabi oldukları mevzuat ise başta 2809 sayılı Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanunu, 3843 sayılı Yükseköğretim Kurumlarında İkili Öğretim Yapılması, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bir Ek Madde Eklenmesi Hakkında Kanun olmak üzere, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu,

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu, 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu, 4857 sayılı İş Kanunu, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu ve 6245 sayılı Harcırah Kanunu ile diğer ilgili mevzuattır.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi akademik ve idari birimlerden oluşmaktadır.

Akademik yapısı Fakülte Dekanlıkları, Yüksekokul Müdürlükleri, Enstitü Müdürlükleri ile Araştırma ve Uygulama Merkezlerinden oluşmaktadır.

Üniversitenin idari yapısında ise; Rektör, Senato, Üniversite Yönetim Kurulu, rektörlüğe bağlı birimler, daire başkanlıkları, rektör yardımcıları, Genel Sekreter ve yardımcısı, genel sekreterliğe birimler, İç Denetim Birimi, Hukuk Müşavirliği ve Döner Sermaye İşletme Müdürlüğü bulunmaktadır.

Üniversitenin üst yöneticisi olan Rektör Cumhurbaşkanı tarafından, dekanlar ise Yükseköğretim Kurulunca atanmaktadır.

Üniversitenin akademik karar organı Senato olup; Üniversite Yönetim Kurulu ise idari faaliyetlerde Rektöre yardımcı olmaktadır.

Üniversite 15 fakülte, 1 konservatuvar, 1 yüksekokul, 4 meslek yüksekokulu, 5 enstitü, 26 araştırma merkezi ve 1 uzaktan eğitim merkezi ile hizmet vermektedir. Üniversitenin akademik ve idari birimlerine ilişkin teşkilat şeması aşağıdaki gibidir.

Tablo 1: Teşkilat Yapısı

I. İdari Birimler	II. Akademik Birimler
<ul style="list-style-type: none">• Rektör• Rektör Yardımcıları• Genel Sekreterlik• İç Denetim Birimi• Hukuk Müşavirliği <ul style="list-style-type: none">• Daire Başkanlıkları Bilgi İşlem Daire Başkanlığı İdari Mali İşler Daire Başkanlığı Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı Personel Daire Başkanlığı Sağlık, Kültür ve Spor Daire Başkanlığı Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı	<ul style="list-style-type: none">• Fakülteler Hukuk Fakültesi İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi İşletme Fakültesi Mühendislik ve Doğa Bilimleri Fakültesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Tıp Fakültesi İslami İlimler Fakültesi Mimarlık ve Güzel Sanatlar Fakültesi Dış Hekimliği Fakültesi Havacılık ve Uzay Bilimleri Fakültesi Şereflikoçhisar Uygulamalı Bilimler Fakültesi

Yapı İşleri ve Teknik Daire Başkanlığı <ul style="list-style-type: none"> • Döner Sermaye İşletme Müdürlüğü • Basın-Yayın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü • Bilimsel Araştırma Projeleri Ofisi Koordinatörlüğü • Dış İlişkiler Birimi Koordinatörlüğü • İş Sağlığı ve Güvenliği Koordinatörlüğü 	Eczacılık Fakültesi İletişim Fakültesi Spor Bilimleri Fakültesi <ul style="list-style-type: none"> • Konservatuar Türk Musikisi Devlet Konservatuarı • Enstitüler Fen Bilimleri Enstitüsü Sağlık Bilimleri Enstitüsü Sosyal Bilimler Enstitüsü Uluslararası İlişkiler ve Stratejik Araştırmalar Enstitüsü Halk Sağlığı Enstitüsü • Yüksekokullar Yabancı Diller Yüksekokulu • Meslek Yüksekokulları Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu Şereflikoçhisar Berat Cömertoğlu Meslek Yüksekokulu Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu • Uygulama ve Araştırma Merkezleri (26 adet) ile Uzaktan Eğitim Merkezi
--	--

Üniversitede 2021 yılsonu itibariyle akademik ve idari personel sayısı toplam 1676'dır. Bu personelin 1340'ı kadrolu akademik personel, 336'sı idari personeldir. Üniversitenin işçi kadrosunda 248 kişi istihdam edilmektedir. Ayrıca 32 yabancı uyruklu akademik personel, 1 de 4/b li personel görev yapmaktadır.

Tablo 2: İdari Personel Tablosu

Kadrosu	Dolu	Boş	TOPLAM
Genel İdari Hizmetler	231	306	537
Sağlık Hizmetleri Sınıfı	12	276	288
Teknik Hizmetleri Sınıfı	62	60	122
Avukatlık Hizmetleri	2	4	6
Yardımcı Hizmetli	29	30	59
TOPLAM	336	676	1.012

Tablo 3: Akademik Personel Tablosu

Ünvan	Kadroların Doluluk Durumu			İstihdam Şekli
	Dolu	Boş	Toplam	

Profesör	281	49	330	Tam Zamanlı
Doçent	192	53	245	Tam Zamanlı
Dr. Öğretim Üyesi	259	80	339	Tam Zamanlı
Öğretim Görevlisi	230	42	272	Tam Zamanlı
Araştırma Görevlisi	378	93	471	Tam Zamanlı
TOPLAM	1.340	317	1.657	

1.3. Mali Yapı

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi “Özel Bütçeli İdare” olarak 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’nun 5436 sayılı Kanun’un 12’nci maddesi ile değişik (II) sayılı cetvelinin (A) bölümünde sayılan Yükseköğretim Kurulu, Üniversiteler ve İleri Teknoloji Enstitüleri içerisinde yer almıştır. Üniversite giderlerini Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile verilen hazine yardımı ve öz gelirlerini kullanarak finanse etmektedir.

2021 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile 310.602.000,00TL ödenek tahsis edilen Üniversite bütçesine, yıl içinde 85.356.700,00 TL ödenek eklenmiş ve toplam tahsis edilen ödenek 395.958.700,00 TL’ye ulaşmış olup, ödeneğin % 89,40’ı yani 353.981.027,00 TL’si kullanılmıştır.

Ekonomik sınıflandırma açısından İdarenin 2021 yılı bütçesinde yer alan ödeneklerin dağılımı ve yılsonu gerçekleştirmeleri aşağıda gösterilmiştir:

Tablo 4: Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu (TL)

Ekonomik Kod	Bütçe Başlangıç Ödeneği	Toplam Ödenek	Toplam Harcanan	Gerçekleşme Oranı (%)	Bütçe Giderleri İçindeki Payı (%)
01-Personel Giderleri	199.306.000,00	229.802.492,00	229.234.482,00	99,75	64,76
02-Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	30.290.000,00	34.292.766,00	34.283.965,00	99,97	9,69
03-Mal ve Hizmet Alım Giderleri	28.508.000,00	53.808.875,00	35.870.882,00	66,66	10,13
05-Cari Transferler	5.736.000,00	11.303.958,00	11.086.297,00	98,07	3,13
06-Sermaye Giderleri	46.762.000,00	66.750.609,00	43.505.401,00	65,17	12,29
TOPLAM	310.602.000,00	395.958.700,00	353.981.027,00	89,40	100

Yukarıya alınan tabloya göre 2021 yılında bütçe giderleri %89,40 seviyesinde gerçekleşmiştir. 2021 yılı giderlerinde başlangıç bütçesinde öngörülen tutar %13,97 oranında aşılmıştır. Bu oran personel giderlerinde %15,02 sosyal güvenlik kurumlarına yapılan prim ödemelerinde % 13,18 mal ve hizmet alım giderlerinde %25,83 cari transferlerde %93,27 olarak gerçekleşirken sermaye giderleri beklenenin altında gerçekleşmiştir.

Bunun dışında, Üniversitede Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu destekleri/GAP İdaresi destekleri/İpekyolu kalkınma Ajansı destekleri/Erasmus Değişim Programı/ Mevlana Değişim Programı/ Farabi Değişim Programı /AB hibe işlemleri olmak üzere 2021 yılı için toplam 8.710.026,04 TL bütçe dışı kaynak kullanılmıştır.

Ekonomik sınıflandırmaya göre 2021 yılı gelir bütçesi tahmin ve gerçekleşme rakamları aşağıdadır:

Tablo 5:Bütçe Gelirleri Tablosu (TL)

Ekonomik Kodu	Bütçe Başlangıç Tahmini	Gerçekleşen Tutar	Gerçekleşme Oranı (%)	Bütçe Gelirleri İçindeki Payı (%)
03-Tesebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	17.890.000,00	35.304.204,25	197,34	9,82
04-Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler	286.283.000,00	313.792.700,00	109,61	87,35
05-Diğer Gelirler	6.429.000,00	10.151.470,53	157,90	2,83
TOPLAM	310.602.000,00	359.248.374,78	115,66	
Bütçe giderlerinden red ve iadeler(-)		1.198.808,25		
NET TOPLAM	310.602.000,00	358.049.566,53	115,27	100

Yukarıya alınan tabloya göre 2021 yılında bütçe gelirleri %115,27 seviyesinde gerçekleşmiştir. Diğer gelir çeşitlerinde de gerçekleşme tahminlerin üzerindedir.

Üniversitenin bütçe gelirler ve giderlerinin ekonomik sınıflandırmaya göre son üç yıllık seyri ve değişim yüzdeleri aşağıdaki tablolarda yer almaktadır.

Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2019-2021) Seyri Tablosu (TL)

Bütçe Giderinin Çeşidi	2019 Yılı (A)	2020 Yılı (B)	2021 Yılı (C)	2020-2019 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2021-2020 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Personel Giderleri	156.673.895,79	182.694.374,02	229.234.482,00	16,61	25,47
SGK Devlet Prim Giderleri	23.525.669,63	27.563.095,39	34.283.965,00	17,16	24,38
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	26.331.873,49	23.569.000,43	35.870.882,00	10,49	52,20
Faiz Giderleri	-	-	-	-	-
Cari Transferler	4.921.712,97	5.812.029,50	11.086.297,00	18,09	90,75
Sermaye Giderleri	22.445.687,23	31.304.230,67	43.505.401,00	39,47	38,98
Sermaye Transferleri	-	-	-	-	-
TOPLAM	233.898.839,11	270.942.730,01	353.981.028,00	15,84	30,65

Tablo 7: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2019-2021) Seyri Tablosu (TL)

Bütçe Gelirinin Çeşidi	2019 Yılı (A)	2020 Yılı (B)	2021 Yılı (C)	2020-2019 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2021-2020 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Vergi Gelirleri	-	-	-	-	-
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	30.921.958,59	29.904.915,98	35.304.204,25	-3,29	18,05
Alınan Bağış ve Yardım ile Özel Gelirler	204.832.700,00	215.643.612,00	313.792.700,00	5,28	45,51
Diğer Gelirler	6.182.998,73	11.808.930,68	10.151.470,53	90,99	-14,04
Sermaye Gelirleri	-	-	-	-	-
Toplam	241.937.657,32	257.357.458,66	359.248.374,78	6,37	39,59
Bütçe Gelirlerinden Red ve İadeler (-)	852.444,80	961.712,49	1.198.808,25	12,81	24,65
Net Toplam	241.085.212,52	256.395.746,17	358.049.566,53	6,35	39,64

Dönem faaliyet geliri 389.471.657,30 TL, indirim iade ıskonto toplamı 1.198.808,25 TL, net geliri 388.272.849,05 TL, faaliyet gideri ise 331.198.114,42 TL olan Üniversitenin, 2021 yılını 57.074.734,63 TL olumlu faaliyet sonucu ile tamamladığı anlaşılmıştır.

Tablo 8: 2021 Yılı Faaliyet Sonuçları Tablosu (TL)

Faaliyet Giderleri	Faaliyet Gelirleri	İndirim, İade, İskonto Toplamı	Net gelir	Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu
331.198.114,42	389.471.657,30	1.198.808,25	388.272.849,05	57.074.734,63

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi merkezi yönetim bütçesi içerisinde yer alan özel bütçeli bir kamu idaresi olmakla birlikte, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nda tanımlanan bütçe türleri dışında kalan döner sermaye işletmesi bütçesi de kaynakları arasında yer almaktadır. Döner Sermaye İşletmesi, 2021 yılını 3.714.736,94 TL dönem karı ile kapatmıştır.

Üniversite bünyesinde özel bütçeden ayrı olarak iktisadi işletme müdürlüğü bulunmakta olup, 2021 yılı faaliyet gelirleri toplamı 2.791.575,98 TL, faaliyet giderleri toplamı 2.682.949,70 TL'dir. Dönem faaliyet sonucu 108.626,28 TL olumlu olarak gerçekleşmiştir.

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 49'uncu maddesi gereğince genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinde uygulanacak muhasebe ve raporlama standartları Devlet Muhasebesi Standartları Kurulu tarafından belirlenmektedir. Kamu İdaresi, Kanun'un 80'inci maddesinin T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığına verdiği yetkiye istinaden Bakanlığın hazırladığı düzenlemelere tabi olup, bu kapsamda çıkarılan Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'ndeki muhasebe ilkeleri ile hesap planını kullanmakta, mali tabloları hazırlamakta ve Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre mali işlemlerini muhasebeleştirmektedir.

Üniversite bütçesi, analitik bütçe hazırlama rehberi çerçevesinde hazırlanmaktadır. Özel bütçeli bir idare olan Üniversitede tahakkuk esaslı devlet muhasebe sistemi kullanılmaktadır. Üniversitenin muhasebe işlemleri Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'ne tabi olarak Hazine ve Maliye Bakanlığının Bütünleşik Mali Kontrol Yönetim Sistemi (BMKYS) Web

Tabanlı Otomasyon Sistemi üzerinden yürütülmektedir.

Kurum bütçesinin takibi ve muhasebe işlemleri, Genel Sekreterliğe bağlı olarak faaliyet gösteren Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı tarafından yapılmaktadır. Kamu İdarelerinin Kesin Hesaplarının Düzenlenmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik uyarınca kesin hesap cetvel ve belgeleri, strateji geliştirme birimi tarafından bütçe uygulamasına esas muhasebe kayıtları dikkate alınarak hazırlanmaktadır. Kuruma ilişkin mali istatistikler ise 5018 sayılı Kanun kapsamında T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığına bildirilmektedir.

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştaya gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden denetime sunulanlar aşağıda sayılmakta olup; denetim, bunlar ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır:

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Faaliyet sonuçları tablosu,
- Bütçelenen ve gerçekleşen tutarların karşılaştırma tablosu,
- Özkaynak Değişim Tablosu,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim

hesabı icmal cetveli.

Denetim görüşü, kamu idaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak

işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

26.12.2007 tarih ve 26738 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği çerçevesinde yapılan inceleme sonucunda aşağıdaki değerlendirmeler yapılmıştır:

İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulunun üst yöneticinin onayı ile görevlendirildiği, İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı hazırlandığı, İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planında yer alan eylemlerin gerçekleşme sonuçlarının izlendiği, planın revize edilmesi çalışmalarının takibinin yapıldığı ve raporlandığı beyan edilmiştir.

Akademik ve İdari Birimler tarafından görev, yetki ve sorumluluklar açık bir şekilde belirlenip yazılı hale getirilmiş, iş akış süreçleri hazırlanmış ve harcama birimlerinin kendi internet sayfasında yayınlanmıştır. Kurum organizasyon yapısı içerisinde yetkiler ve yetki devrinin sınırları belirlendiği ve yazılı olarak bildirildiği anlaşılmıştır.

Kamu Görevlileri Etik Sözleşmesi tüm personele imzalatılmaktadır.

Personelin işe alınma şekli mevzuatla belirlenmiş olup; görevde yükselme sınavı, performans değerlendirmesi merkezi sınav sistemi ile yapılmaktadır. İnsan kaynakları politikası kalite çalışmaları kapsamında ele alınmış kalite politikaları çalışmaları kapsamında kurum çalışanları bilgilendirilmiştir.

Kurumda Personel Daire Başkanlığı ve Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı çeşitli dönemlerde ihtiyaç duyulan alanlarda hizmet içi eğitim vermektedir.

Üniversitenin 2020-2024 yıllarını kapsayan Stratejik Planı ve 2021 yılı İdare Faaliyet Raporunda, İdarenin misyonu ve vizyonu belirtilmiştir. Bu nedenle personelin tamamının idarenin misyon ve vizyonundan haberdar olduğu kanaatine varılmıştır. Misyonun gerçekleştirilmesini sağlamak üzere idare birimleri ve alt birimlerce yürütülecek görevler yazılı olarak tanımlanmıştır.

Stratejik Plan idarenin kendi birimleri ve personelinin katkılarıyla mevzuata uygun olarak hazırlanmıştır.

İdarenin yürüteceği program, faaliyet ve projeleri ile bunların kaynak ihtiyacını, performans hedef ve göstergelerini içeren performans programı hazırlanmıştır. Ayrıca İdare, bütçesini stratejik plan ve performans programına uygun olarak hazırlamıştır.

Kurumsal riskler ile iç kontrol risklerinin belirlenmesine yönelik çalışmalar risk çalışma grupları eliyle devam etmektedir.

Üniversitede Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar hazırlanmış olup, bu esas ve usullere göre gerekli iş ve işlemler yürütülmektedir.

Kullanılmakta olan Kalite Yönetim Sistemi yazılım programı içerisinde ihtiyaç duyulan raporların üretilmesi ve analiz imkanı bulunmaktadır. Kurumda veri kayıt ve dosyalama sistemi olarak Elektronik Belge Yönetim Sistemi kullanılmaktadır. Bilgi yönetimi ve güvenliği yedekleme gereklilikleri Bilgi İşlem Daire Başkanlığınca güvenlik duvarı çalışmaları ile karşılanmaktadır.

2021 yılına ilişkin İdare Faaliyet Raporu hazırlanıp mevzuatta öngörülen süre içerisinde yayımlanmıştır. Faaliyet sonuçları ve değerlendirmeler, İdare Faaliyet Raporlarında gösterilmiştir.

Kurumda 1 iç denetçi görevlendirildiği ancak bu sayının yeterli olmadığı anlaşılmıştır. İç denetim birimi tam olarak oluşturulmadığından iç denetim programı ve planı da yapılmamıştır. Üç yıllık olarak hazırlanması gereken iç denetim planı ve bu plana uygun bir yıllık iç denetim programının hazırlanması İç Denetçilerin Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik'in 39'uncu maddesinin amir hükmüdür. Ayrıca Kurum muhasebe yetkilisinin sertifikası bulunmamaktadır.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesinin 2021 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan; geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Herhangi bir denetim bulgusu tespit edilmemiştir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Döviz Hesabının Kullanılmaması

Banka hesaplarına intikal eden konvertibl döviz tutarlarının 105 Döviz Hesabında takip edilmediği görülmüştür.

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 105 Döviz Hesabının niteliğine ilişkin 26'ncı maddesinde bu hesabın, muhasebe birimlerinin banka hesaplarına intikal eden konvertibl döviz tutarları ile bunlardan yapılan ödeme, iade ve göndermelerin izlenmesi için kullanılacağı hüküm altına alınmıştır.

Ancak, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi yevmiye defterinin incelenmesi neticesinde; 2021 yılı içinde yurtdışı veri tabanı ödemeleri, yabancı öğrenci sınav ücreti tahsilatı ve harç ödemeleri gibi işlemlere ilişkin olarak Kurumun banka nezdindeki hesaplarından belirli tutarda ödeme ya da tahsilat yapılmasına rağmen söz konusu tutarların 105 Döviz Hesabı yerine 102 Banka Hesabında izlendiği ve Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin yukarıda yer alan hükmüne aykırı bu uygulama nedeniyle 2021 yılı bilançosunda yeralan sözkonusu hesapların gerçek durumu yansıtmadığı değerlendirilmektedir.

İlgili kamu İdaresi cevabında özetle, öğrenciler her ne kadar yabancı olsa da para girişlerinin Türk Lirası olduğu ifade edilmiş ise de; yapılan denetimde ödemelere ilişkin banka dekontları ve muhasebe işlem fişlerinin incelenmesi sonucu, yabancı öğrenciler tarafından havale edilen harç tutarlarının döviz üzerinden havale edilip banka tarafından Türk Lirasına çevrildiği, yurt dışı ödemeleri ile ilgili olarak da döviz hesaplarında mevcut olmadığı için yine bankadan Türk Lirası karşılığında döviz satın alınarak söz konusu ödemelerin gerçekleştirildiği görülmüştür.

Ancak, Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 26'ncı maddesinde, banka hesaplarına intikal eden konvertibl döviz tutarları ile bunlardan yapılan ödemelerin 105 Döviz Hesabında takip edilmesi gerektiği ifade edildiğinden, üniversitede öğrenim gören yabancı öğrencilerin havale ettiği döviz tutarlarını bankada Türk lirasına dönüştürmek yerine, banka nezdinde döviz hesabı açtırmak suretiyle söz konusu yabancı paralara ait girişler ile veri tabanı ödemeleri gibi yurtdışı yükümlülükleri nedeniyle yapılması gereken konvertibl para

ödemelerinin o anda döviz satın alınarak değil, kendi döviz hesabından yapılan çıkışlar şeklinde 105 Döviz Hesabında izlenmesi gerekmektedir.

Öte yandan, yapılan tüm bu döviz dönüştürme işlemleri nedeniyle kesilen banka komisyonu ve işlem ücretlerinin bankaya her işlemde ödenmesi sonucu üniversite bütçesine ilave bir masraf yüklediği gibi, kurumun elde ettiği konvertibl döviz tutarları ile ödemekle yükümlü olduğu yabancı para tutarlarının gerçek miktarının bilinmesi mümkün değildir.

Sonuç olarak Üniversitenin banka hesaplarına intikal eden konvertibl döviz tutarlarının 105 Döviz Hesabında takip edilmesi gerektiği değerlendirilmiştir.

BULGU 2: Üniversitenin Harcama Birimleri Arasındaki İşlemlerde Muhasebe Birimleri Arası İşlemler Hesabının Kullanılması

Özel bütçeli bir kamu idaresi olan ve tek bir muhasebe birimi bulunan Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesinin harcama birimleri arasındaki işlemlerde 511 Muhasebe Birimleri Arası İşlemler Hesabının kullanıldığı görülmüştür.

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 511 Muhasebe Birimleri Arası İşlemler Hesabının niteliğini açıklayan 364'üncü maddesinde; söz konusu hesabın, aynı bütçeli kamu idarelerine ait muhasebe birimlerinin birbirlerine gönderdikleri veya birbirlerinden aldıkları para ve kıymetler ile birbirleri adına nakden veya mahsuben yaptıkları tahsilat ve ödemelerin izlenmesi için kullanılacağı ifade edilmiştir.

Anılan Yönetmelik'in 365'inci maddesinde; bu hesabın hangi işlemler için kullanılacağı sayılmış olup, tek bir muhasebe birimi bulunan özel bütçeli kamu idarelerinin söz konusu hesabı kullanmalarına yönelik bir düzenleme yer almamıştır.

511 Muhasebe Birimleri Arası İşlemler Hesabının, aynı bütçeli kamu idarelerine ait muhasebe birimlerinin birbirlerine gönderdikleri veya birbirlerinden aldıkları para ve kıymetler ile birbirleri adına nakden veya mahsuben yaptıkları tahsilat ve ödemelerin izlenmesi için kullanılacağı mevzuatın amir hükmüdür.

Dolayısıyla kurum içerisinde farklı harcama birimleri arasında yapılan işlemlerde Muhasebe Birimleri Arası İşlemler Hesabının kullanılmasının yukarıya alınan Yönetmelik hükümlerine uymadığı düşünülmektedir.

BULGU 3: Şube Müdürlüğü Kadrolarına, Şube Müdüründen Daha Üst Görev Niteliğinde Bulunan Kadrolardan Sınavsız Atama Yapılması

Şube müdürlüğü kadrolarına eşitlik, liyakat ve kariyer ilkeleri çerçevesinde atama yapılması gerekirken, bu ilkeler gözetilmeden ve mevzuatında belirlenen şartlar dikkate alınmadan atamalar gerçekleştirildiği tespit edilmiştir.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun "Temel ilkeler" başlıklı 3'üncü maddesinin (C) bendinde Liyakat "*Devlet kamu hizmetleri görevlerine girmeyi, sınıflar içinde ilerleme ve yükselmeyi, görevin sona erdirilmesini liyakat sistemine dayandırmak ve bu sistemin eşit imkânlarla uygulanmasında Devlet memurlarını güvenliğe sahip kılmaktır. ...*" şeklinde tanımlanmıştır.

Yükseköğretim Üst Kuruluşları ile Yükseköğretim Kurumları Personeli Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Yönetmeliğinin "Amaç" başlıklı 1'inci maddesinde;

"(1) Bu Yönetmeliğin amacı, liyakat ve kariyer ilkeleri çerçevesinde, hizmet gerekleri ve personel planlaması esas alınarak yükseköğretim üst kuruluşları ile yükseköğretim kurumları memurlarının görevde yükselme ve unvan değişikliğine ilişkin usul ve esasları belirlemektir."

"Görev grupları" başlıklı 5' inci maddesinde;

"(1) Bu Yönetmelik kapsamında görevde yükselme ve unvan değişikliğine tabi kadro unvanları aşağıda gösterilmiştir.

(2) Görevde yükselmeye tabi kadrolar:

a) Yönetim Hizmetleri Grubu;

1) ..., şube müdürü,

..."

"Görevde yükselme suretiyle atanacaklarda aranacak genel şartlar" başlıklı 6'ncı maddesinde;

"(1) Bu Yönetmelikte belirtilen kadrolara görevde yükselme suretiyle atanabilmek için;

a) (Değişik:RG-11/3/2017-30004) İlan edilen kadrolar için belirlenen başvuru süresinin son günü itibarıyla 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 68 inci maddesinin (B) bendinde belirtilen hizmet şartlarını taşımak,

b) (Değişik:RG-11/3/2017-30004) İlan edilen kadrolar için belirlenen başvuru süresinin son günü itibarıyla, ilgilinin başvurulan kadroya ilişkin 7'nci maddede belirtilen alt görevlerde toplam en az üç yıl hizmeti bulunmak, ilan edilen kadro için bu şartı sağlayan personel bulunmaması durumu hariç olmak üzere, bu hizmet süresinin en az bir yılını kurumda geçirmiş olmak,

...

gerekir.”

“Görevde yükselme sınavı sonucu atanacaklarda aranacak özel şartlar” başlıklı 7'nci maddesinde;

“(1) Bu Yönetmeliğe tabi kadrolara görevde yükselme suretiyle yapılacak atamalarda aranacak özel şartlar aşağıda belirtilmiştir.

a) ..., şube müdürü kadrolarına atanabilmek için;

1) En az dört yıllık yüksek öğrenim mezunu olmak,

2) İlan edilen kadrolar için belirlenen başvuru süresinin son günü itibarıyla, yükseköğretim üst kuruluşları ile yükseköğretim kurumlarında şef, koruma ve güvenlik şefi, uzman, sivil savunma uzmanı, araştırmacı, basın ve halkla ilişkiler müşaviri, müze araştırmacısı, çözümleyici, başhemşire, müdür yardımcısı kadrolarından birinde veya en az lisans düzeyinde öğrenim gerektiren unvan değişikliğine tabi kadrolardan birinde çalışıyor olmak,

....”

“Görev grupları arasındaki geçişler ve sınavsız atanma” başlıklı 20'nci maddesinde;

“(1) 5 inci maddede belirtilen görev grupları arasındaki atamalar aşağıdaki esaslara göre yapılır.

...

b) Gruplar arasındaki görevde yükselme ve unvan değişikliği niteliğindeki atamalar görevde yükselme sınavı veya unvan değişikliği sınavına tabidir. Ancak, Kurumda veya diğer kamu kurum ve kuruluşlarında daha önce bulunulan görevler ile bu görevlerle aynı düzey görevlere veya alt görevlere, görevde yükselme sınavı veya unvan değişikliği sınavına tabi tutulmadan atama yapılabilir.

d) Şube müdüründen daha üst görevlere, en az dört yıllık yükseköğrenim mezunu olmak kaydıyla, genel hükümlere göre sınavsız atama yapılır.

...” hükümleri yer almaktadır.

657 sayılı Kanun'un yukarıda da değinilen 3'üncü maddesinde ifade edildiği üzere, devlet memurlarının sınıfları içerisinde ilerlemeleri ve yükselebilmeleri hususlarında eşit imkanlara sahip olması ve bu konudaki haklarının garanti altına alınmış olması gerekmektedir.

Bu amaca dönük olarak düzenlenen Yönetmelik ile üniversitelerde çalışan devlet memurlarının görevde yükselebilmeleri objektif kriterlere bağlanmış ve bu husus Yönetmelik'in 1'inci maddesinde geçen “liyakat ve kariyer ilkeleri çerçevesinde” ifadesi ile de açıkça ortaya konulmuştur.

Her ne kadar görevde yükselebilmek genel olarak sınav şartına bağlanmış olsa da, Yönetmelik buna bir istisna getirmiş ve şube müdüründen daha üst görevlere en az dört yıllık yükseköğrenim mezunu olmak kaydıyla, genel hükümlere göre sınavsız atama yapılabileceği, yine söz konusu üst görevlerde bulunanların sınav şartı aranmaksızın şube müdürlüğü gibi alt görevlere atanabileceği hüküm altına alınmıştır. Ancak ilgili Yönetmelik'le; şube müdürlüğünden daha üst görevlerde çok kısa süre çalışarak, bu görevlere atanmanın şube müdürlüğüne sınavsız geçiş için kullanılması amaçlanmamıştır.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerinden de açıkça anlaşılacağı üzere, asıl olan memurun eşitlik ve liyakat esasları doğrultusunda objektif kriterler dahilinde görevinde yükselebmesidir. Ancak Üniversitede, müdürlük kadrolarına şube müdürlüğünden daha üst görev olarak kabul edilen fakülte, enstitü ve yüksekokul sekreterliği görevlerinde bulunanlar atanmıştır. Bu şekilde şube müdürlüğüne atananlar önce yukarıda değinilen ve üst görev niteliğinde bulunan kadrolara atanmış ve akabinde de kısa süre sonra şube müdürlüğü kadrolarına atamaları gerçekleştirilmiştir. 2021 yılında fakülte ve yüksekokul sekreterliğinden şube müdürlüğüne atanan 2 kişi de sadece yaklaşık iki ay fakülte ve yüksekokul sekreterliğinde bulunmuştur. Böylelikle, kısa süreli atamalarla üst görevlere getirilen kişiler, Yönetmelik'in söz

konusu istisna hükmünden yararlanarak şube müdürlüğü kadrolarına getirilmiş, mevzuatla getirilen eşitlik ve liyakat esası göz ardı edilmiştir.

Diğer yandan, söz konusu istisna, bu tür atamalarda sadece sınav şartını ortadan kaldırmaktadır. Bu şekilde ataması yapılacak kişilerin, 657 sayılı Kanun ve Yönetmelik'te belirlenen diğer şartlar ile Yönetmelik'in 5'inci maddesinde ifade edilen şube müdürlüğü görevinden daha alt görev grubu içerisinde üç yıl süreyle çalışma şartını da taşımaları gerekmekte olup, ilk atandıkları üst görevden sonra şube müdürlüğü gibi mali yönden de alt görev niteliğindeki böyle bir görevlendirme ileride kamu kurumu aleyhine olumsuz hukuki sonuçlar doğurabilecektir.

Ayrıca, söz konusu uygulamanın, Üniversitenin kanunlarla belirlenmiş amaçlarına ulaşması ve memurların eşitlik ve liyakat esasları dâhilinde görevlerini yerine getirebilmeleri açısından riskler barındırdığı değerlendirilmektedir.

İlgili Kamu İdaresi bulgumuza verdiği cevapta; bulgu konusu edilen atamaların bahse konu Yönetmelik'in söz konusu istisna hükmünden yararlanarak şube müdürlüğü kadrolarına atama maksadı ile değil Üniversitedeki hizmetin gerekliliğine binaen zaruret hâsıl olduğundan yapıldığını, bu usul ile yeni bir atama yapılmadığını, bu atamalar sonrasında mevzuatla getirilen eşitlik ve liyakat esasları doğrultusunda 2022 yılı içinde Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği sınavı planlandığını, bundan sonraki yıllar için üniversite yönetimi olarak, sınavsız istisna atama yapılmamasına yönelik bir kararlılıklarının da olduğu bildirilmiş ise de; bulguda ayrıntılı olarak açıklandığı üzere personelin önce fakülte ve yüksekokul sekreterliğine, kısa bir süre sonra da müdürlük kadrolarına atanmaları eşitlik ve liyakat esaslarına uymamakta olup, hizmetin gerekliliği gibi nedenlerle bu ilkelerin ihlal edilmemesi gerektiği değerlendirilmiştir.

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<https://www.sayistay.gov.tr>

8. EKLER

EK 1: ÖNCEKİ YIL/YILLAR SAYIŞTAY DENETİM RAPORUNA İLİŞKİN İZLEME FORMU

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	Yıl/Yıllar	İdare Tarafından Yapılan İşlem	Açıklama
Şube Müdürlüğü Kadrolarına, Şube Müdüründen Daha Üst Görev Niteliğinde Bulunan Kadrolardan Sınavsız Atama Yapılması	2020	Yerine Getirilmedi	Konu bulguya alındı.

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

**ANKARA YILDIRIM BEYAZIT
ÜNİVERSİTESİ DÖNER SERMAYE
İŞLETMESİ**

2021 YILI DÜZENLİLİK DENETİM RAPORU

İÇİNDEKİLER

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	21
2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU	24
3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU.....	24
4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	24
5. DENETİM GÖRÜŞÜ	25
6. DENETİM BULGULARI	25
7. EKLER.....	33

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

Herhangi bir denetim bulgusu tespit edilmemiştir.

B. Diğer Bulgular

1. Döner Sermaye İşletme Müdürlüğünde Performans Ek Ödemesi İçin Belirlenmiş Usul ve Esasların Olmaması
2. Vadeli Mevduatların Faiz Gelirlerinden Yapılan Gelir Vergisi Stopajlarının Diğer İndirimler Hesabına Kaydedilmesi

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Döner Sermaye İşletme Müdürlüğü, döner sermaye kapsamına giren faaliyetlerini gerçekleştirmek amacıyla 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 14'üncü maddesi ile "Döner sermaye" başlıklı 58'inci maddesinin (a) bendinin birinci fıkrasına istinaden, 12.10.2011 tarih ve 28082 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Döner Sermaye İşletme Müdürlüğü Yönetmeliği" ile kurulmuştur.

Söz konusu Yönetmelik'in "Faaliyet alanları" başlıklı 5'inci maddesiyle, İşletme faaliyet alanına giren iş ve hizmetler;

"a) Yükseköğretim kurumları dışındaki kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişilerce talep edilecek, bilimsel görüş, plan, proje, araştırma, prototip geliştirme ve benzeri hizmetleri yapmak ve bunlara ilişkin raporlar, seminer, konferans, sempozyumlar düzenlemek, kurslar açmak,

b) Laboratuvar ve atölyelerde her çeşit cihaz, makine, alet-edevat, tesisat ve benzerlerinin üretim, bakım ve onarımını yapmak,

c) Mevcut fiziki kapasiteyi değerlendirerek birimlerin faaliyet alanları ile sınırlı olarak iş ve hizmet üretmek, elde edilen ürünleri önceden Rektörün izni alınmak şartıyla pazarlamak ve satımı yapılmak üzere satış ve teşhir yerleri açmak,

ç) Tarım ve sanayi kuruluşlarınca üretilen çeşitli mal ve hizmetlerin standartlara uygunluğu konusunda ilgili mevzuat hükümlerine göre raporlar düzenlemek, analiz ve ölçümler yapmak, projeler hazırlamak veya uygulamak,

d) Bilimsel sonuçların uygulanmasını ve teknolojiye dönüşümünü sağlamak,

e) Danışmanlık, kontrol, muayene ve benzeri hizmetler vermek, analiz, ölçüm, test ve kalibrasyon yapmak,

f) Faaliyet alanları çerçevesinde; fiziki kapasite oranında iş ve hizmet üretmek, bilgi işlem ve bilgisayar teknolojisini kullanarak her türlü iş ve hizmetleri yapmak, elektronik dizgi ve çoğaltma sistemleri ile kitap ve her türlü basılı evrak çoğaltmak, basmak, cilt ve baskı işleri

yapmak, bunların satışını yapmak,

g) Mevcut fiziki kapasiteyi değerlendirerek birimlerin faaliyet alanları ile sınırlı olmak üzere iş ve hizmetler ile canlı materyal, tarım ve sanayi ürünleri, uzay ve bilişim teknolojilerine ait ürünleri ve diğer malları üretmek, elde edilen ürünleri ilgili mevzuat hükümlerine göre pazarlamak,

ğ) Klinikler, poliklinikler, ameliyathaneler ve laboratuvarlarda yapılacak her türlü muayene, tetkik, tahlil, tedavi, ameliyat, bakım ve üretim ile ilgili iş ve hizmetleri yapmak,

h) Pedagojik formasyon, yabancı dil, bilgi işlem, yazılım ve donanım gibi konularda eğitim hizmetleri faaliyetlerinde bulunmak" olarak belirlenmiştir.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

Döner Sermaye İşletmesinin Yönetim Kurulu, Üniversite Yönetim Kuruludur. Üst yöneticisi Rektördür. Rektör bu yetkisini uygun gördüğü ölçüde yardımcılara, dekanlara veya enstitü, yüksekokul, araştırma ve uygulama merkezi müdürlerine devredebilir. Üniversite Yönetim Kurulu da yetkilerini uygun gördüğü ölçüde, kuracakları yürütme kuruluna devredebilir. Yürütme Kurulu, Üniversite Yönetim Kurulunca seçilecek bir Rektör yardımcısı, üç öğretim elemanı (dekan ve yüksekokul müdürü de olabilir) ve bir muhasebe yetkilisi olmak üzere beş kişiden oluşur.

İşletme yönetimi ve teşkilatı, yönetim kurulu (Üniversite Yönetim Kurulu), yürütme kurulu, üst yönetici (Rektör), işletme müdürü, ve memurlardan oluşmaktadır. İşletme bünyesinde 34 birim faaliyet göstermektedir.

Kurumun saymanlık hizmetleri, T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığına bağlı Defterdarlık Kurumlar Döner Sermaye İl Saymanlık Müdürlüğü tarafından yürütülmektedir.

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Döner Sermaye İşletmesi bünyesinde mevcut personel olarak; 1 işletme müdürü, 1 bilgisayar işletmeni, 2 memur ve 2 sürekli işçi görev yapmaktadır.

İşletmenin, T.C. Milli Eğitim Bakanlığı, T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı, T.C. Sosyal Güvenlik Kurumu ve Yükseköğretim Kurulu ile ilişkisi bulunmaktadır.

1.3. Mali Yapı

Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerine bağlı olarak kurulmuş olan döner sermayeli işletmelerin iş ve işlemleri ile bütçelerinin hazırlanması, uygulanması, sonuçlandırılması, muhasebesi, kontrol ve denetimi ile muhasebe yetkililerinin niteliklerine ilişkin usul ve esaslar, Döner Sermayeli İşletmeler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği ile belirlenmiştir. Dolayısıyla, 5018 sayılı Kanun'un bütçe ile ilgili hükümlerine tabi olmayan İşletme bütçesi, adı geçen Yönetmelik'in 4'üncü maddesine göre hazırlanmakta olup; Kamu İdaresinin üst yöneticisi olan Rektör tarafından onaylanarak yürürlüğe girmektedir.

Başlangıç bütçesi 64.210.000,00 TL olarak tahmin edilen İşletmenin 2021 bütçe gideri 13.947.947,55 TL, bütçe geliri ise 16.731.731,50 TL olarak gerçekleşmiştir.

2021 yılı bilançosuna göre İşletmenin sermayesi 100.000,00 TL olup, toplam aktif büyüklüğü ise 56.158.128,98 TL'dir.

2021 yılı gelir tablosuna göre gelir toplamı 17.649.809,95 TL, gider toplamı 13.935.073,01 TL olan Döner Sermaye İşletmesi, yıl sonu itibarıyla dönemi 3.714.736,94 TL net karla tamamlamıştır.

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Döner Sermaye İşletmesi muhasebe ve raporlama işlemlerini, Döner Sermayeli İşletmeler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nde yer alan hükümlere göre T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından kurulan ve yönetilen Döner Sermayeli İşletmeler Muhasebe Sistemi üzerinden yürütmektedir. İşletme, Yönetmelik'te hüküm bulunmayan hâllerde 5018 sayılı Kanun ve bu Kanun'a dayanılarak hazırlanan diğer yönetmelikler ile Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin genel esaslarını, kıyasen uygulamakta olup; T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından yayımlanan diğer düzenlemelere de tabidir.

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştaya gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden denetime sunulanlar aşağıda yer almakta olup denetim, bunlar ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır:

- Birleştirilmiş Veriler Defteri,
- Geçici ve Kesin Mizan,
- Bilanço,
- Gelir Tablosu,
- Envanter Defteri.

Denetim görüşü, kamu idaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tablolarından bilanço ve gelir tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm

faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. DENETİM GÖRÜŞÜ

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Döner Sermaye İşletmesinin 2021 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan; geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

6. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Herhangi bir denetim bulgusu tespit edilmemiştir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Döner Sermaye İşletme Müdürlüğünde Performans Ek Ödemesi İçin Belirlenmiş Usul ve Esasların Olmaması

Döner Sermaye İşletmesinin 2547 sayılı Kanun'un 58/d maddesi kapsamındaki birimlerinden öğretim elemanlarına yapılan ek ödeme dağıtımlarında, gelir getirici faaliyet cetvelinde bulunmayan ve Üniversite Yönetim Kurulunca belirlenmesi gereken faaliyet ve işlemlerin puanlarının belirlenmediği ve ek ödeme için belirlenmesi gereken usul ve esasların düzenlenmediği tespit edilmiştir.

2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 58'inci maddesinde döner sermaye faaliyetleri için üç kıstas üzerinde durulmaktadır. Birincisi ilgili döner sermaye biriminde fiilen çalışılması, ikincisi döner sermaye gelirininde elde edilmesinde gelir getirici katkının olması, üçüncüsü ise döner sermaye faaliyetlerinin mesai içinde veya mesai dışında yapılmasıdır.

18.02.2011 tarih ve 27850 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Yükseköğretim Kurumlarında Döner Sermaye Gelirlerinden Yapılacak Ek Ödemenin Dağıtılmasında Uygulanacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmelik'in "Tanımlar" başlıklı 3'üncü maddesinde;

"c) Bireysel net katkı puanı: İlgili döner sermaye birim/alt biriminde çalışan personel için, kapsamı 5 inci maddede açıklanan (A), (B), (C), (D) ve (E) puanlarından maddede belirtilen formüllere göre hesaplanan nihai toplam puanı,

e) Dağıtılacak miktar: İlgili ödeme dönemi için yönetim kurulunun, kanuni sınırlar dâhilinde yapılacak kesintilerden sonra dağıtımına karar verdiği miktarı,

f) Dönem ek ödeme katsayısı: İlgili dönemde tespit edilen ve 1 (bir) puanı ücrete dönüştürmek için kullanılan katsayıdır. İlgili ödeme döneminde dağıtımına karar verile döner sermaye miktarının, ilgili ödeme döneminde birim bireysel net katkı puanları toplamına bölünmesi sonucu bulunan katsayıyı (Dağıtılabilecek Miktar/Birim Bireysel Net Katkı Puanları Toplamı),

ğ) Ek ödeme matrahı: Ek ödemededen yararlanacak personelin aylık (ek gösterge dâhil), yan ödeme, ödenek (geliştirme ödeneği hariç) ve her türlü tazminat (makam, temsil, görev ve yabancı dil tazminatı hariç) toplamını,

h) Gelir getirici faaliyet: Yapılan işlem sonucunda döner sermaye işletmesine gelir getiren faaliyetleri,

i) Kadro/görev unvan katsayısı: Ek ödemeden yararlanacak personelin kurum içindeki kadro veya görev unvanlarına göre Ek-1 sayılı cetvelde belirlenen ve ortalamalardan faydalanma oranını gösteren katsayıyı,”

“Genel İlkeler” başlıklı 4’üncü maddesinin (2), (4), (5) ve (7) nci fıkralarında:

“(2) Kanununun 58 inci maddesinin (c) fıkrası kapsamında bulunan birimlerde çalışan personel ile diğer birimlerde döner sermaye gelirlerinin elde edilmesine katkısı bulunan öğretim elemanları dışındaki personele bu Yönetmelik kapsamında hiçbir şekilde ek ödeme yapılamaz.

(4) Yönetim kurullarınca, Kanununun 58 inci maddesi uyarınca belirlenen tavan ek ödeme oranlarını geçmemek üzere ek ödeme oranları belirlenir.

(5) Yapılacak ödemelerde gelir gider dengesi gözetilerek, döner sermaye kaynakları uygun olduğu takdirde ek ödeme yapılır.

(7) Yapılacak ek ödemeye esas katkı oranlarının belirlenmesinde 5’inci maddede belirlenen; kurumsal katkı puanı (A puanı), bireysel gelir getirici faaliyet puanı (B puanı), eğitim-öğretim faaliyeti puanı (C puanı), bilimsel faaliyet puanı (D puanı) ve diğer faaliyetler puanı (E puanı) esas alınır. Kanununun 58/c inci maddesinin (c) fıkrası kapsamında bulunan birimlerde söz konusu puanların tamamı kullanılır. Anılan fıkra dışındaki birimlerde ise yönetim kurullarınca, yükseköğretim kurumunun yapısı ve mali durumu göz önünde bulundurularak bir veya birden fazlasının kullanılmasına karar verilmek suretiyle belirleme yapılır.”

Yönetmelik'in “Dağıtım Esasları” başlığını taşıyan 5’inci maddesinin 13’üncü fıkrasında;

“Ziraat ve veteriner fakülteleri, sivil havacılık yüksekokulu ve bünyesinde atölye veya laboratuvar bulunan yükseköğretim kurumları ile sürekli eğitim merkezleri, açıköğretim hizmeti veren yükseköğretim kurumları ile düzenli döner sermaye geliri olan yükseköğretim kurumlarında döner sermaye gelirlerine katkısı bulunan öğretim elemanlarına yapılacak ek ödemede, (A), (B), (C), (D) ve (E) puanlarından biri veya birden fazlası kurumun yapısı ve mali durumu göz önünde bulundurularak kullanılabilir” denilmektedir.

Söz konusu Yönetmelik hükümlerine göre; döner sermayelerden yapılacak ek ödemeye esas katkı oranlarının hesabında beş ayrı puan türü bulunmakta olup; kurumun yapısı ve mali durumu göz önünde bulundurularak bir veya birden fazlasının kullanılmasına karar verilebilir.

58/d kapsamındaki birimlerde ek ödeme dağıtımını öğretim elemanları dışındaki idari personele yapılamadığı gibi gelire katkısı bulunmayan öğretim elemanlarına da yapılamayacaktır. Bu nedenle 2547 sayılı Kanun'un 58/d maddesi kapsamında bulunan döner sermaye birimlerinde elde edilen gelirlerin dağıtımında yalnızca ($B=B_1+B_2$) bireysel gelir getirici faaliyet puanı kullanılacaktır.

Yönetmelik'in "Dağıtım Esasları" başlığını taşıyan 5'inci maddesine göre "B puanı" bireysel gelir getirici faaliyetlerden alınan mesai içi ve mesai dışı puanların toplamından oluşmakta ve Yükseköğretim Kurulu tarafından hazırlanan Gelir Getirici Faaliyet Cetveline göre hesaplanmaktadır. Yükseköğretim Kurulu tarafından hazırlanan gelir getirici faaliyet cetvelinde bulunmayan faaliyet ve işlemlerin puanlarının belirlenmesinde ise Üniversite Yönetim Kurulları yetkilendirilmiştir.

Yükseköğretim Kurulu tarafından hazırlanan gelir getirici faaliyet cetveline bakıldığında, tamamen tıp ve diş hekimliği fakültelerinde yürütülen faaliyetlere yönelik işlemlerin yer aldığı ve 2547/58-d kapsamındaki döner sermaye birimlerinin yürüttüğü faaliyetlerin bulunmadığı görülmektedir. Üniversite Yönetim Kurulunca 2547/58-d kapsamındaki döner sermaye birimlerinin yürüttüğü faaliyet ve işlemlerin tanımlanarak bunlara ilişkin puanların belirlenmesi gerekmektedir. Böylece ilgili birimlerden yapılacak ek ödemenin dağıtılmasında objektif kriterler esas alınmış olacaktır. Ancak Üniversite Yönetim Kurulu tarafından bu faaliyetlerin tanımlanmadığı ve bunlar kapsamında yapılan işlemlere ilişkin puan belirlenmediği görülmüştür.

Bu birimlerde yürütülen pek çok farklı eğitim, kurs, proje vb. faaliyet kapsamında; ders verme, sınav gözetmenliği, sınav hazırlama, koordinatörlük, analiz, rapor okuma vb. işlemler bulunmaktadır. Üniversite Yönetim Kurulu tarafından, her bir işlemin tanımlanarak niteliğine uygun (saat başına veya işlem başına gibi) puanlamanın yapılması, ilgili birimden yapılacak aylık ek ödemenin dağıtımında öğretim elemanlarının yaptığı katkının o aydaki ($B=B_1+B_2$) bireysel gelir getirici faaliyet puanlarının toplamına göre belirlenmesi ve buna göre ek ödeme yapılması gerekmektedir. Söz konusu ödemelerin objektif kriterlere göre yapılabilmesi için Üniversite Yönetim Kurulunca faaliyet tanımı ve puan belirleme konularının karara bağlanması

gerekmekte olup, ancak bu durumda bireysel net katkı puanı Yükseköğretim Kurulunun belirlediği kadro unvan katsayısı ile de çarpılabilecektir.

Yönetmelik'in ilgili maddelerinde verilen yetkiler çerçevesinde Üniversite Yönetim Kurulunca belirlenecek usul ve esaslarda; ek ödeme tavan ve taban katsayıları, mesai içi ve dışı çalışma saatleri, dağıtılacak miktar veya oran, 58/b kapsamında yapılacak kanuni kesintilerin oranları, yöneticilere yapılacak ek ödeme katsayıları, gelir getirici faaliyet cetvelinde olmayan faaliyetler ve puanlar gibi hususlar belirlenerek, döner sermaye işletmesinin 2547 sayılı Kanun'un 58/d maddesi kapsamındaki birimlerinden öğretim elemanlarına yapılacak ek ödeme dağıtımlarının sözkonusu düzenlemeler dikkate alınarak tespit edilmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

Kurum cevabında özetle; Döner Sermaye İşletmesi Müdürlüğü Performans Ek Ödemesi Usul ve Esasları 28/04/2022 tarihinde Üniversite Senatosu'nda görüşülüp kabul edildiği bildirilmiş ise de, bulguya konu edilen uygulama 2021 yılına ilişkin olup, 2021 yılı için yapılan uygulamanın mevzuata uymadığı değerlendirilmiştir.

BULGU 2: Vadeli Mevduatların Faiz Gelirlerinden Yapılan Gelir Vergisi Stopajlarının Diğer İndirimler Hesabına Kaydedilmesi

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Döner Sermaye İşletme Müdürlüğü'nün 2021 yılı içerisinde vadeli mevduatlardan elde ettiği faiz gelirlerine ilişkin olarak yapılan Gelir Vergisi stopajlarının 193 Peşin Ödenen Vergi ve Fonlar Hesabı yerine 612 Diğer İndirimler Hesabına kaydedildiği görülmüştür.

Döner Sermayeli İşletmeler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin "Gelir tablosu ilkeleri" başlıklı 35'inci maddesinde; gerçekleşen gelirlerin olduğundan fazla veya eksik gösterilemeyeceği ifade edilmiştir.

Anılan Yönetmelik'in "Gayrisafilik ilkesi" başlıklı 54'üncü maddesinde; gelir ve giderlerin, herhangi bir düzenleme veya standart ile aksi kararlaştırılmadıkça gayrisafi olarak kaydedilmesi gerektiği belirtilmiştir.

Adı geçen Yönetmelik'in 102 Bankalar Hesabına ilişkin olarak düzenlenen "Hesabın işleyişi" başlıklı 74'üncü maddesinde; banka tarafından hesaplanıp muhasebe biriminin hesabına kaydedildiği bildirilen faiz gelirlerinden tevkifat tutarları düşüldükten sonra kalan kısmın bu hesaba, faiz gelirlerinden yapılan tevkifatların ise vergi mükellefi olan işletmelerde

193 Peşin Ödenen Vergiler ve Fonlar Hesabına kaydedilmesi gerektiği hüküm altına alınmıştır. Yönetmelik'in söz konusu hükmüne karşın İşletmenin mali tablolarında bu hesap kullanılmamıştır.

Aynı Yönetmelik'in "642 Faiz gelirleri hesabı" başlıklı 420'nci maddesinde, bu hesabın banka ve benzeri kuruluşlardan alınan faiz gelirlerinin izlenmesi için kullanılacağı, "Hesabın işleyişi" başlıklı 421'inci maddesinde ise bankada bulunan mevduata dönem sonunda tahakkuk ettirilen faizlerin brüt tutarının bu hesaba alacak, faiz geliri üzerinden yapılan vergi ve fon payı kesintilerinin 193 Peşin Ödenen Vergiler ve Fonlar Hesabına, kalan tutarın da 102 Bankalar Hesabına borç kaydedileceği hükümleri yer almıştır.

Vergi mükellefiyeti bulunan Döner Sermaye İşletmesinde tahakkuk eden faiz gelirlerinin, stopaj kesintisi yapılmadan önceki brüt tutarı üzerinden 642 Faiz Gelirleri Hesabında, buna ilişkin olarak stopaj yapılan vergi ve benzeri giderlerin de 193 Peşin Ödenen Vergi ve Fonlar Hesabında muhasebeleştirilmesi gerekmektedir. Yapılan incelemede, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Döner Sermaye İşletmesinin 2021 yılı vadeli mevduat hesaplarından elde ettiği faiz gelirlerinden yapılan toplam 212.951,36 TL vergi ve fon payı kesintilerinin 193 Peşin Ödenen Vergi ve Fonlar Hesabı yerine, 612 Diğer İndirimler Hesabına kaydedildiği görülmüştür.

Kamu İdaresi cevabında; önceki denetim raporlarında da yer alan bulguyla ilgili olarak Ankara Defterdarlığı'ndan görüş talep edildiğini, Muhasebat Genel Müdürlüğü tarafından verilen cevabi görüş yazısında; faiz gelirlerinden yapılan tevkifatların vergi mükellefi olan işletmelerde "193-Peşin Ödenen Vergiler ve Fonlar Hesabına", vergi mükellefi olmayan işletmelerin "61 Satış İndirimleri" hesap grubunun ilgili hesabına borç kaydedilmesinin uygun olacağını belirtildiğini, Döner Sermaye İşletme Müdürlüğü'nün Kurumlar Vergisi mükellefiyetinin bulunmaması nedeniyle Muhasebat Genel Müdürlüğü Uygulama Rehberi ve cevabi görüş yazısı ile 2019, 2020 ve 2021 yılı denetimleri sonucu düzenlenen bulgu ile aksi yönde ifadeler taşıyan 2014 yılı Denetim Raporu dikkate alınarak vadeli mevduat faiz gelirlerine uygulanan gelir vergisi stopaj tutarlarının 612 Diğer İndirimler Hesabında takip edildiğini bildirmiştir.

Kamu İdaresinin cevabında sözü edilen Muhasebat Genel Müdürlüğü'nün görüş yazısında Döner Sermayeli İşletmeler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin bulguda yer verilen hükümleri ile 2014 yılı Sayıştay Denetim Raporuna atıfta bulunulmuş olup, bulguyu karşılar nitelikte değildir.

Döner Sermaye İşletmesi Üniversiteye ait veya bağlı olması, devamlı olarak gelir getirici ticari faaliyette bulunması gibi özellikleri nedeniyle bir iktisadi kamu kuruluşu niteliğindedir. 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 1' inci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde, iktisadi kamu kuruluşlarının kazançları kurumlar vergisinin kapsamına alınmış olup aynı Kanunun 2'nci maddesinin üçüncü fıkrasında da Devlete, il özel idarelerine, belediyelere, diğer kamu idarelerine ve kuruluşlarına ait veya bağlı olup faaliyetleri devamlı bulunan ve mezkur maddenin birinci ve ikinci fıkralarında sayılanlar dışında kalan ticari, sınai ve zirai işletmelerin iktisadi kamu kuruluşu olduğu; aynı maddenin altıncı fıkrasında ise iktisadi kamu kuruluşları ile dernek veya vakıflara ait iktisadi işletmelerin kazanç amacı gütmemelerinin, faaliyetlerinin kanunla verilmiş görevler arasında bulunmasının, tüzel kişiliklerinin olmamasının, bağımsız muhasebelerinin ve kendilerine ayrılmış sermayelerinin veya iş yerlerinin bulunmamasının mükellefiyetlerini etkilemeyeceği, mal veya hizmet bedelinin sadece maliyeti karşılayacak kadar olmasının, kar edilmemesi veya karın kuruluş amaçlarına tahsis edilmesinin bunların iktisadi niteliğini değiştirmeyeceği hükme bağlanmıştır.

Sonuç olarak vergi mükellefi olması gereken Döner Sermaye İşletmesinin vadeli mevduatlarından elde ettiği faiz gelirlerine ilişkin olarak yapılan Gelir Vergisi stopajlarının 193 Peşin Ödenen Vergi ve Fonlar Hesabında izlenmesinin uygun olacağı değerlendirilmektedir.

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<https://www.sayistay.gov.tr>

7. EKLER

EK 1: ÖNCEKİ YIL/YILLAR SAYIŞTAY DENETİM RAPORUNA İLİŞKİN İZLEME FORMU

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	Yıl/Yıllar	İdare Tarafından Yapılan İşlem	Açıklama
Döner Sermaye İşletme Müdürlüğünde Performans Ek Ödemesi İçin Belirlenmiş Usul ve Esasların Olmaması	2020	Yerine Getirilmedi	Konu bulguya alınmıştır.
Vadeli Mevduat Faiz Gelirlerinin Hatalı Muhasebeleştirilmesi	2020	Yerine Getirilmedi	Konu bulguya alınmıştır.